

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO
PRI BIOTEHNIŠKI FAKULTETI V LJUBLJANI

TOMAŽ ŠTEFE

SLOVENSKO JAVNO MNENJE
IN PROPADANJE GOZDOV

Raziskovalna naloga

Ljubljana, 1988

IDK 903.1 : 48 : 425.1 : (497.12) „1987“

C - 391

4l. b. jamo mnenyi, anketa, propadarye goslov, fizadetat pehivalstva,
eksklyuzivno zarast, uuykost uluchepanyä

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo
pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani

Tomaž ŠTEFE

SLOVENSKO JAVNO MNENJE IN PROPADANJE GOZDOV

Raziskovalna naloga

Ljubljana, 1988

e 380/1988
391

Nosilec naloge:

Lojze ČAMPA, dipl.inž.goz.,
Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo
Ljubljana

Avtor naloge:

Tomaž ŠTEFE, dipl.soc.,
Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje,
Ljubljana

Sodelavec:

♥ Ivan ŽONTA, dipl.inž.goz.,
Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo
Ljubljana

GDK 903.1 : 48 : 425.1 : (497 12) „1987“

Izveček

Štefe, T.: SLOVENSKO JAVNO MNENJE IN PROPADANJE GOZDOV

V rednih raziskavah slovenskega javnega mnenja smo poskušali izvedeti, v kakšni meri prebivalce Slovenije moti oziroma ogroža propadanje gozdov. Čeprav poizvedovanje v raziskavo javnega mnenja še ni sistemsko vključeno, pa že daje dovolj podatkov za nekatere ocene in predstavlja izhodišče za nadaljevanje takšnega proučevanja.

Ključne besede: ~~slovensko~~ javno mnenje, anketa, propadanje gozdov, prizadetost prebivalstva, ekološka zavest, pričakovano ^{ukrepanje} ukrepanje

Abstract

Štefe, T.: SLOVENE PUBLIC OPINION AND THE DYING BACK OF FORESTS

A regular research of the Slovene public opinion tried to get the information to what extent the inhabitants of Slovenia were troubled or felt threatened by the dying back of forests. Although the inquiry has not been systematically included in the research, it already offers enough data from which evaluations could be derived and it represents the basis for the proceeding of such inquiries.

Key words: Slovene public opinion, inquiry, dying back of forests, inflicting of people, ecologic consciousness, expected action

KAZALO VSEBINE

Stran:

1	UVOD	1
2	PROPADANJE GOZDOV V ZAVESTI LJUDI (SLOVENCEV) IN V DRUŽBI Z OSTALIMI EKOLOŠKIMI PROBLEMI	5
3	INTERPRETACIJA REZULTATOV ANKETE	7
3.1	Propadanje gozdov in spol respondentov	11
3.2	Propadanje gozdov in starost respondentov	12
3.3	Propadanje gozdov in tip krajevne skupnosti	18
3.4	Propadanje gozdov in izobrazba respondentov	20
3.5	Propadanje gozdov in poklic oz.kvalifikacija respondentov	23
3.6	Propadanje gozdov in razlike med regijami	28

Ob letošnji res ekstremni julijski in avgustovski vročini oziroma suši sem, tako kot verjetno tudi mnogi drugi ljudje, bolj kot kdajkoli doslej začutil oziroma dojel vso povezanost vsega živega med seboj. Iz dneva v dan sem bolj zaskrbljeno opazoval kako se suši trava na vrtu, kako na hitro je morala svojo rast zaključiti zelenjava, kako so se začele sušiti, navzlic vsakodnevnemu zalivanju celo cvetlice na cvetličnem vrtu, pa okrasno grmičevje, da celo sadno drevje je bilo že resno ogroženo. Prav nič težko si ni bilo predstavljati naše odvisnosti od (celotne) vegetacije, bodisi direktne odvisnosti, bodisi indirektna odvisnosti - preko živalskega sveta. Prav tako si ni bilo težko predstavljati katastrofe, ki bi nas doletela, če bi še dolgo ne bilo padavin. Zakaj prihaja do takšnih suš, se še mnogo bolj obupano sprašujejo ljudje v Afriki, Aziji, Ameriki in drugod (kot se sprašujejo tam, kjer je padavin preveč, zakaj je toliko padavin), vendar je bila tudi ta suša dovolj, da smo se počutili ogrožene.

Morda bi bil preskok prevelik, če bi med vzroki za takšno stanje navedli tudi propadanje gozda, kar ni nujno res, poleg tega pa je samo propadanje gozda posledica drugih vzrokov oziroma dejavnikov. Razmišljanje v tej smeri bi nas vsekakor odvedlo predaleč in to v okviru te javnomnenjske raziskave (ali bolje analize) tudi ni mogoče. Pač pa želimo ta uvodni del zaključiti s splošno ugotovitvijo, da se (industrijska) civilizacija v kakršni živimo, očitno vrti v zaprtem krogu, saj smo vedno večji del svojih moči prisiljeni namenjati za reševanje problemov, ki jih sami ustvarjamo.

Nekoč je med Alpami in Severnim morjem zadostovalo potopiti v reko ali potok vedro ali pa na primernem kraju izkopati vodnjak, danes pa je potrebna zapletena tehnika, saj je mogoče priti do užitne vode le z dragimi čistilnimi napravami in rafiniranimi dezinfekcijskimi postopki. Še pred sto leti je bilo marsikod v Nemčiji vodno gospodarstvo povsem nedotaknjeno, a je danes že temeljito uničeno. Isto je seveda mogoče in treba ugotoviti tudi za Slovenijo, le s to razliko, da je v Sloveniji morda še pred 50 leti bila voda v glavnem čista.

Doseganje ciljev, ki si jih zastavlja industrijska civilizacija je čisto povezano z ustvarjanjem ekoloških in drugih problemov. To pa ne pomeni, da se na pot doseganja teh ciljev ne bi smeli podati, saj (še) ne moremo reči, da problemi niso rešljivi, je pa res, da kar 71,4% anketiranih Slovencev meni, da je okolje v Sloveniji onesposobeno do te mere, da bo težko še kaj popraviti. Vsekakor lahko rečemo, da pri doseganju ciljev delamo preveč napak (včasih zaradi neznanja, včasih zato, ker nočemo upoštevati tistega kar vemo, včasih pa zaradi obzega hkrati) in da se problemi nevarno kopičijo.

"tež kuhinji, če že ne kar v vrtincu zavzema vedno bolj pomembno mesto tudi gozdi, saj je očitno napaden z mnogih strani hkrati. Pri tem pa ne poznamo niti celotnega spektra vzrokov propadanja gozdov niti celotnega spektra posledic propadlega gozda. Nekako podzavestno čutimo, da ima propadanje gozda lahko usodne posledice za usodo človeštva, ne da bi natančno vedeli zakaj. Povezava človeka in človeške civilizacije z gozdom je bila in je očitno še vedno tako vzajemna in intenzivna, da ne civilizacije s kakršna imamo opravka danes, brez gozda niti zamisliti ni mogoče.

pri tem bi ne bilo napak, če bi povezave med človeško družbo (civilizacijo) in gozdom tako na strani vzrokov kakor tudi na strani posledic propadanja gozda čim prej in čim bolj natančno, vsestransko in sistematično preučili, saj bi tako lahko določili relativen pomen posamezne povezave pa tudi celotnega skupka povezav oziroma odvisnosti. Takšna sistematizacija bi pomagala tudi pri iskanju pogojev za premagovanje oziroma preseganje sedanjega neugodnega stanja in predvsem za premagovanje (do)sedanjega negativnega (beri: nesprejemnega) ravnanja.

Na tem mestu se bomo zadovoljili z zelo splošno ugotovitvijo, da je človek doslej gozd obravnaval in ga še obravnava predvsem kot resurs, to je kot tisti element pri katerem lahko (nekaznovano) dokazuje svojo "premoč" oziroma "obvladovanje" narave. Danes vemo, da to ni nikakršno obvladovanje, temveč žaganje veje, na kateri sedimo, kajti gozd navzlic vsega spoštovanja vredni samohranitveni oziroma samoobnovitveni sposobnosti ne more več prenašati kompleksnega vplivanja s tehnologijo oboroženega človeka. Kaže, da je doslej edino razumen kmet dojel oziroma znal gospodariti z gozdom tako, da je ohranjal osnovno "čredo" nenačeto.

V ekonomski sferi je gozd obravnavan kot resurs, ki prinaša različne koristi in ugodnosti in ki jih je treba tudi čimprej in čimbolj vsestransko izkoristiti. Še danes se radi pohvalimo s tem, da je skoraj polovica Slovenije poraščene z gozdom in da je gozd eden od redkih resursov, s katerimi Slovenija razpolaga v relativno obilnem obsegu in pri katerem smo na boljšem kot nekatere druge dežele.

Ekološka logika je v marsičem v popolnem nasprotju z ekonomsko logiko. V ekonomski logiki največ velja dohodek (profit), pri čemer pa se zanemarja dejstvo, da je dohodek pogosto ustvarjen - delno ali v celoti - na ekološki račun. Ekološkemu računu je namreč treba prišteti še socialni račun, s čemer pa je najbrž že "pokrito" celotno ali je, iz katerega (lahko) izhaja dohodek.

Zvezi z relacijami med ekologijo in ekonomijo ugotavlja France Bučar slednje: "V ekološkem pogledu sta tako sodobni kapitalizem kot tudi sodni socializem pokazale izjemno negativno brezbriznost. Oba namreč delujeta v okviru blagovnega gospodarstva, ki ekoloških vprašanj ne upošteva in jih tudi ne more zajeti iz lastne moči. Ekološki odnos mora biti enemu kot drugemu vtiljen od zunanjih dejavnikov. Tu pa se spet kaže prednost kapitalizma. Ne sicer zaradi njegove gospodarske moči, pač pa zaradi političnega sistema, na katerega se opira. Politični pluralizem daje možnost različnim ekološko osveščeniim skupinam, da s svojo politično težo prisilijo gospodarstvo v ekološko prijemljivi odnos. Do kaknega odločilnega prodora tudi še ni prišlo, vendar pa se mora gospodarstvo vse bolj ozirati na take zunanje kritike. Realnosocialističnemu gospodarstvu tega ni treba. Politični monopol, ki ga imajo ti režimi, jih osvobaja slehernega kritika drugače ali enako mislečih - ker gre pač za monopol. In ker so stroški za ekološko odzivno obnašanje po svojem bistvu samo dodatni stroški za blagovno proizvodnjo, ki jih v svoje redno poslovanje ne more vključevati, je povsem skladno s pričakovanjem, da ti politični režimi, ki so istočasno tudi vrhovni in edini podjetnik v državi, svojega gospodarstva ne bodo obremenjevali s takimi dodatnimi stroški, ki bi zmanjšalejo njegov konkurenčno moč na svetovnem trgu. In posledično bodo nove proizvodne naložbe. Tako so prav realnosocialistični sistemi,

ki bi pojnovno mogli imeti povsem drugačen odnos do ekoloških vprašanj, najbolj neodgovorni v svojem obnašanju do narave in lastnih ljudi. Onesnaženost in zastrupljenost nista nikjer dosegli tako visoke stopnje kot v realnosocialističnih gospodarstvih."¹⁾

2. PROPADANJE GOZDOV V ZAVEŠTI LJUDI (SLOVENCEV) IN V "DRUŽBI" Z OSTALIMI EKOLOŠKIMI PROBLEMI

Smogrede je bilo že omenjeno, da gre pri tej raziskavi pravzaprav za analizo javnega mnenja oziroma: točneje za analizo odgovorov na vprašanje Ali vas v vašem življenjskem in delovnem okolju moti, ogroža: Propadanje gozdov se je tu znašlo v "konkurenci" z osmimi različnimi skupinami motilcev oziroma ogroževalcev, ki ljudi motijo oziroma ogrožajo v njihovem življenjskem in delovnem okolju:

- a) onesnaženje zraka, smrad, dim;
- b) hrup, ropot prometa, tovarne;
- c) onesnaženost naselij, odpadki, umazanija;
- d) onesnaženost zraka, industrijske odplake, kemikalije;
- e) onesnaženost prirodnega okolja, odpadki, smetišča;
- f) uporaba kemikalij v prehrabnih proizvodih;

---

¹⁾ France Fušar: Iskranje izhodi, Nova revija števil 73-74

g) neurejenost prometa, nesreče;

h) ogroženost zaradi nuklearne energije, radioaktivnih snovi in odpadkov;

i) propadanje gozdov.

Propadanje gozdov se je med vsemi naštetimi motilskimi oziroma ogroževalskimi sklopi znašlo najkasneje - šele leta 1986 - in sicer na predzadnjem mestu. Vendar pa se je že v enem letu prebilo na vodilno mesto, torej kot dejavnik, ki najbolj moti oziroma ogroža ljudi.

Sicer pa dinamiko ekološke ogroženosti (brez propadanja gozdov) lahko spremljamo vse od leta 1973. Pri tem ni težko opaziti, da so se stališča vse od leta 1973 naprej zostrovala in dosegla v letu 1987 tudi najvišjo točko. Izstopajo zlasti naslednje motnje oziroma ogrožnje:

- propadanje gozdov (62,4%),

- uporaba kemikalij v prehranbenih proizvodih (52,8%),

- neurejenost prometa, nesreče (50,5%),

- onesnaženost naravnega okolja, odpadki, smetišča (49,8%),

- onesnaženost voda, industrijske odplake, kemikalije (45,6%),

- ogroženost zaradi nuklearne energije, radioaktivnih snovi in

odpadkov (42,4%),

- onesnaženost naselij, odpadki, umazanija (40,7%),

- onesnaženost zraka, smrad, dim (32,3%).

Navedeni podatki (odstotki) povsem jasno govorijo o tem, da imamo v Sloveniji opravka z dokaj visoko razvito ekološko zavestjo oziroma občutljivostjo. To pa seveda pomeni, da pri nadaljnjem gospodarskem razvoju ekološkega vidika prav zaradi visoko razvite ekološke zavesti, v nobenem slučaju ne bo mogoče več obiti. To še posebej zato, ker kar 44,4% vprašanih meni oziroma soglašja s trditvijo, da je okolje v Sloveniji onesnaženo še do takšne mere, da bo težko še kaj popraviti. Pri tem pa je več kot polovica vprašanih še vedno prepričanih, da je boljše življenje mogoče doseči le z gradnjo novih tovarn in povečevanjem proizvodnje, kar pa je v povezavi z drugimi opredelitvami mogoče razumeti kot zavzemanje za selektivni industrijski razvoj, ki okolja ne bo tako kvaril kot ga je dosedaj.

3. INTERPRETACIJA REZULTATOV ANKETE

Kot izhaja iz predloga raziskave naj bi bil osrednji poudarek pri tej raziskavi na tistem, kar javnomnenjska anketa najboljšega lahko da, namreč na odkrivanju razlik v mnenjih (v našem primeru v odnosu Slovencev do gozda) med posameznimi skupinami oz. kategorijami prebivalcev.

Mnenzi je oziroma karakteristike populacije, po katerih bomo delili

slovensko populacijo oziroma reprezentativen vzorec te populacije je seveda odvisen od hipotez, ki jih v tem trenutku oziroma v tej zvezi imamo za tehtne in realne ter od tega katere informacije o respondentih so sploh na razpolago. V predlogu raziskave so bile navedene naslednje hipoteze:

- tam, kjer je gozd bolj uničen, je zavest o pomenu in vrednosti gozda bolj razvita;
- čim intenzivnejše stike z gozdom ima nekdo tam bolj intenzivno povezuje svojo usodo in usodo narada ter človeštva z usodo gozda;
- lastniki gozdov se čutijo bolj ogrožene oziroma odgovorne za usodo gozda kot nelastniki;
- v bolj gozdnatih regijah je zavest o pomenu gozda bolj razvita kot tam, kjer je gozda malo;
- mestni ljudje imajo bolj razvito zavest o pomenu gozda kot neščani;
- starejši ljudje bolj kot mladi;
- bolj izobraženi bolj kot manj izobraženi;

itd.

Takšnih in podobnih hipotez bi bilo seveda mogoče navesti še celo vrsto. Zdi pa se, da to najbrž ne bi imelo pravega smisla, saj nimamo

osnove za to. Relacij med propadanjem gozda in karakteristikami populacije doslej namreč še nihče (pri nas) ni raziskoval, kar pomeni, da posegamo na povsem novo področje. Zato bomo analizirali tudi tiste relacije, ki se zdijo kolikor' toliko smiselne, če seveda hkrati obstajajo tudi potrebne informacije o respondentih (spraševancih). Upoštevati je namreč treba, da javnomnenjska anketa, ki jo izvaja Center za raziskovanje javnega mnenja, ni zastavljena z vidika potrebnejše analize.

Poz vpogleda v rezultate podobnih (javnomenjskih) analiz oziroma raziskav je raziskovalec pravzaprav brez argumentov za vnaprejšnjo sodbo (hipotezo) o tem, da je npr. moški del populacije bolj občutljiv do propadanja gozda kot ženski del, in obratno. Iz česa naj bi pravzaprav izhajala ta razlika oziroma zakaj bi naj do razlike med spoloma sploh prihajalo?

Predno poizkusimo odgovoriti na to vprašanje, je treba navesti še nekatere osnovne podatke:

- z javnomnenjsko anketo v letu 1987 je bilo zajeto 2033 respondentov;
- razmerje med spoloma v tem vzorcu odgovarja dejanskemu deležu enega in drugega spola v celotni slovenski populaciji oziroma populaciji v SR Sloveniji - moških je bilo 973 (47,9%), žensk pa 1060 (52,1%).

Kot je bilo rečeno že preje, nas bodo tukaj zanimali odgovori na vprašanje: Ali vas v vašem življenjskem in delovnem okolju moti, ogrožati. Tudi skupine motilskih oziroma ogroževalskih dejavnikov so bile že naštet, tukaj pa naj navedemo še možne odgovore, med katerimi

so respondenti lahko izbirali:

- to ni problem v mojem okolju;
- to me ne moti
- me moti, a ni tako hudo;
- zelo me moti;
- ogroža me;
- ne ve, neodločen.

Pravzapravo vprašanje ima podobno vse značilnosti zaprtega vprašanja, za katerega je značilno, da respondenti nimajo možnosti odgovarjati po svoje (s svojimi besedami), pač pa lahko samo izbirajo med ponujenimi odgovori. Izkušnje kažejo, da vprašanja z vsaj nekaj praznimi odgovori praviloma omejujejo spraševance pri odgovarjanju olajšujejo pa obdelavo oziroma analizo odgovorov. Zdi mi se, da je spekter ponujenih odgovorov pri tem vprašanju dovolj širok in da ga pravzaprav ni mogoče še bolj širiti oziroma diferencirati. Pravzaprav je na tako zastavljeno vprašanje zelo težko še kako drugače odgovoriti. Razporeditev odgovorov po navedenih vsaj nekaj ponujenih odgovorih (modalitetah) pri propadanju gozdov je naslednja:

- to ni problem v mojem okolju	15,4 % (313)
- to me ne moti	5,4 % (110)
- me moti, a ni tako hudo	15,1 % (306)
- zelo me moti	43,8 % (890)
- ogroža me	18,6 % (379)
- ne ve, neodločen	1,7 % (35)

Skupaj 100 % 2033

Distribucija teh odgovorov kaže, da je občutenje propadanja gozdov že zelo intenzivno navzoče pri slovenski javnosti, saj kar 62,4% vprašanih propadanje gozdov zelo moti oziroma ogroža. Že prej je bilo mimogrede omenjeno, da je s takšnim odstotkom propadanje gozdov zavzelo prvo mesto med vsemi devetimi skupinami onesnaževalcev.

3.1. Propadanje gozdov in spol respondentov

Glede odnosa med propadanjem gozdov oziroma percepcijo o tem in spolom respondentov je treba najprej povedati, da pri tem nismo izhajali iz nobene hipoteze glede te relacije. Zdi se, da je nemogoče v zvezi s tem zanesljivo opredeliti kakršnokoli hipotezo, pač pa je križanje "propadanje gozdov" (neodvisna spremenljivka) s spolom (odvisna spremenljivka) lahko zelo instruktivna vaja pri interpretaciji drugih bolj relevantnih križanj oziroma hipotez.

Verjetno je edini in obenem tudi najbolj zanimiv zaključek, ki ga glede razlik med spoloma v odnosu do propadanja gozdov lahko potegnemo ta, da je pri modalitetah, ki odražajo visoke stopnje ogroženosti (zaradi propadanja gozdov) zastopanost moških večja, pri tistih, ki pa opisujejo propadanje gozdov kot neproblematično pa je večja zastopanost žensk. Pravzaprav je razlika največja pri "najkritejši" modaliteti "ogroža me", in sicer 20,0% proti 17,4% v korist moških, pri "zelo me moti" pa je to olna 44,7% proti 42,9%. Pri tem pa je treba opozoriti tudi na statistično zakonitost, namreč na to, da so najhne razlike pri velikih količinah pomennejše kot v velike razlike pri majhnih količinah.

Seveda pa je razlika negotoviti tudi, odgovoriti na vprašanje, zakaj do

nje prihaja, pa drugo. Anketa sama ne daje osnove za odgovor na to vprašanje. Lahko samo ugibamo in "pleteničimo" o tem, da so moški bolj občutljivi kot ženske, ker so nasploh bolj občutljivi itd.

Tabela 1. Propadanje gozdov in spol respondentov v odstotkih

	Moški	Ženske	Skupaj
to ni problem v mojem okolju	14,0	16,7	15,4
to me ne moti	5,3	5,5	5,4
me moti, a ni tako hudo	14,7	15,4	15,1
zelo me moti	44,7	42,9	43,8
ogroža me	20,0	17,4	18,6
ne ve, neodločen	1,2	2,2	1,7
Skupaj	47,9	52,1	100,0

3.2. Propadanje gozdov in starost respondentov

Pri starosti nimamo več opravka samo z dvema kategorijama (skupinama) respondentov, temveč s šestimi kategorijami:

Število   odstotek

do 25 let	274	13,5
od 26 do 30 let	224	11,0
od 31 do 40 let	538	26,5
od 41 do 50 let	393	19,3
od 51 do 60 let	371	18,2
61 in več let	233	11,5

---

skupaj 2033   100

Starost respondentov je nedvomno ena izmed najpomembnejših karakteristik populacije tudi tedaj, ko gre za ekološka vprašanja oziroma za odnos do okolja, v našem primeru za odnos do propadanja gozda. Tu bomo seveda opozorili samo na razlike med prej naštetimi starostnimi kategorijami, oziroma na odstopanje od že prej navedene skupne distribucije odgovorov. Pri tem je bilo ugotovljeno, da propadanje gozda ogroža vsega skupaj 18,6% respondentov. Odstopanja od tega odstotka so po starostnih kategorijah sledeča:

51 do 60 let	19,7 % (73 primerov)
31 do 40 let	19,5 % (105 ")
do 25 let	18,6 % (51 ")
41 do 50 let	18,6 % (72 ")
26 do 30 let	17,9 % (40 ")
61 in več let	15,9 % (37 ")

Razpon med prvo in zadnjo kategorijo pokaže, da sta slabši 4%, pri čemer pa je treba opozoriti, da je nastopnost pomembno kakovostna

zelo različna. Podobna, a še bolj tehtna (glede na velik delež) so odstopanja od skupnega odstotka pri "zelo me moti":

31 do 40 let	47,2 % (254 primerov)
41 do 50 let	45,0 % (177 ")
26 do 30 let	43,8 % (98 ")
do 25 let	43,1 % (118 ")
51 do 60 let	41,5 % (154 ")
61 in več let	30,2 % (89 ")

Razpon med starostno kategorijo, ki je prepovedanje gozda najbolj zelo moti in tisto, ki je najmanj zelo moti znaša celih 9%, kar je mnogo več, kot pri "ogroža me", čeprav se tu absolutne številke mnogo večje.

Od skupnega števila 2033 respondentov potemtakem prepovedanje gozda ogroža in zelo moti vsega skupaj 1269 spraševancev oziroma 62,4%, kar je izjemno visok odstotek. Po starostnih kategorijah se giblje takole:

31 do 40 let	66,7 %
41 do 50 let	63,6 %
26 do 30 let	61,7 %
do 25 let	61,7 %
51 do 60 let	61,2 %
61 in več let	54,1 %

Rezultat je precejšnjev ugoden, saj prepovedanje gozda najbolj moti in

ogroža ravno najbolj aktivne oziroma vitalne starostne kategorije, mnogo pa ne zaostajajo niti mlajši in stari od 51 do 60 let (pri "ogroža me" so celo na prvem mestu), pač pa občutno zaostajajo stari nad 61 let. Ali to pomeni, da se s starostjo začne uveljavljati indiferentnost do problematike varovanja okolja ali pa se ta zavest še sploh razvila ni.

Za "moti me, a ni tako hudo" se je odločilo 306 respondentov oziroma 15,1%. Glede na statistično ta odstotek ni visok, kljub temu pa se je treba vprašati od kje ta šibka razvitost ekološke zveste oziroma od kje ta indiferentnost. Za odgovore na ta vprašanje nam javnomnenjska raziskava ne daje osnove, pač pa vsaj deloma (na osnovi razlik) lahko odgovorimo na vprašanje kdo so tisti, ki jih propadanje gozda sicer moti, ne pa hudo:

do 25 let	16,8 % (46 primerov)
61 in več let	15,9 % (37 ")
26 do 30 let	15,5 % (34 ")
41 do 50 let	15,0 % (59 ")
51 do 60 let	14,8 % (55 ")
31 do 40 let	13,9 % (75 ")

Kot kažejo navedeni odstotki so razlike med starostnimi kategorijami izredno majhne in skoraj da ne dovoljujejo kakršnihkoli zaključkov. Najvišji je odstotek pri starih do 25 let, kar je nelogično in pri starih 61 in več let, kar je logično, saj je pri starih 61 in več let relativno najstarejših, ki bi jih propadanje gozlov zelo motilo ali celo ogrožalo.

Najbolj negativno oziroma ignorantsko kategorijo predstavljajo seveda tisti, ki so se opredelili za "to me ne moti", saj so s tem povedali, da vedo za proces propadanja gozdov, vendar ostajajo do tega brezbržni. K sreči je takšnih "samo" 5,4%. Toda medtem ko se je za "ne ve, neodločen" odločilo vsega skupaj le 1,7% oziroma 35 respondentov, vsled česar tudi razlike med starostnimi kategorijami nima smisla opazovati, pa se je za "to ni problem v mojem okolju" odločilo celo nekaj več respondentov kot za "ne moti, a ni tako hudo". Zdi pa se, da "to ni problem v mojem okolju" ni tako negativno mnenje, kajti za mnoge respondente je to lahko povsem resnična oziroma točna izjava. Takšnih izjav nam privzaprav lahko celo veselimo, saj govorijo o tem, da se v Sloveniji še okolja, v katerih propadanje gozdov ni oziroma še ni problem. Zato bi bilo seveda zanimivo vedeti predvsem od kje so respondenti, ki so izjavili, da propadanje gozda ni problem v njihovem okolju. Razlike v zastoparosti med posameznimi starostnimi kategorijami po tej spikaliteti pa je verjetno najbolj pošteno pripisati razlikam med okolji, v katerih respondenti živijo. Seveda pa je treba upoštevati, da je z takšno optimistično razpoloženje lahko "kriv" zgolj slab informiranost respondentov.

Razlike so sledeče:

61 in več let	21,5 % (50 primerov)
51 do 60 let	19,4 % (72 ")
26 do 30 let	16,1 % (36 ")
41 do 50 let	14,8 % (58 ")
do 25 let	13,9 % (38 ")
31 do 40 let	11,0 % (49 ")

Razlike so pri tej modaliteti daleč največje – več kot 10% in eno od možnih razlag za te razlike je lahko ta, da so se starejše kategorije v večji meri naselile v okoljih, kjer propadanje gozda ni problem, vendar pa se zdi, da je takšna interpretacija razlik vse prej kot točna. Po vsej verjetnosti je razlike treba pripisati razlikam v razvitosti ekološke zavesti (občutljivosti) oziroma informiranosti, kajti kategorija, ki je pokazala najvišjo stopnjo razvitosti ekološke zavesti, je tudi tukaj odgovorjala najbolj logično – starostna kategorija med 31 in 40 let je relativno najšibkeje zastopana pri "to ni problem v mojem okolju".

Tabela 2. Propadanje gozdov in starost respondentov v odstotkih

	do 25	26-30	31-40	41-50	51-60	61 in več	skupaj
to ni problem							
v mojem okolju	13,9	16,1	11,0	14,8	19,4	21,5	15,4
to me ne moti	5,5	5,8	5,9	5,1	3,8	6,9	5,4
me moti, a							
ni tako hudo	16,8	15,2	13,9	15,0	14,8	15,9	15,1
velo me moti	43,1	43,9	47,9	45,9	41,5	39,9	43,9
ogroža me	18,6	17,9	19,5	18,6	19,7	15,9	18,6
ne ve, neodl.	2,2	1,3	2,4	1,5	0,8	1,7	1,7
SKUPAJ	13,5	11,9	16,5	19,3	18,9	11,5	19,6

3.3. Propadanje gozdov in tip krajevne skupnosti

Krajevne skupnosti so bile razvrščene v tri različne vrste oziroma tipe z naslednjim številom in deležem respondentov:

mestne krajevne skupnosti	794	oz.	39,1 %
primestne krajevne skupnosti	345	"	17,0 %
vaške krajevne skupnosti	894	"	44,0 %

Tudi pri tipih krajevnih skupnosti bomo najprej pogledali kako je z razlikami pri tistih modalitetah, ki nam na tem mestu najbolj zanimajo. Ob tem je treba takoj povedati, da razlike pri teh modalitetah kažejo popolnoma obrnjeno sliko, kot je bilo hipotetično pričakovati. Pričakovali smo namreč, da so ekološko bolj občutljivi oziroma da propadanje gozda bolj moti in ogroža tiste respondente, ki živijo v vaseh oziroma na podeželju in s tem tudi bližje gozda. Dejansko je situacija popolnoma obrnjena. Propadanje gozda namreč zelo moti kar 49,1% tistih, ki živijo v krajevnih skupnostih mestnega značaja in samo 38,0% tistih, ki živijo v krajevnih skupnostih vaškega značaja. Primestna tipa krajevnih skupnosti je med njima, vendar precej bližje mestni kot vaški stopnji motenosti. Prav enako je stanje pri "ogroženosti", le da so razlike tukaj še večje (24,4% : 13,5%).

Seštevek teh dveh modalitet še bolj poudari razliko na katero je bilo še opozorjeno:

mestne KS	73,6 %
primestne KS	64,7 %

Odstotki kažejo, da je tip krajeвне skupnosti potemtakem zelo relevantna dimenzija, saj so razlike med posameznimi tipi zelo significantne. Po drugi strani pa je podatke mogoče interpretirati kot potrditev dejstva, da osveščanje poteka v smeri mesto - vas oziroma da je mesto (tudi) v tem pogledu prehitelo vas. Morda pa ima pri tem največ vpliva bolj osveščeno mestno okolje kot je vaško, kdo v?

Prva modaliteta "niti ne, ni tako hudo" je situacija obrnjena, kar pomeni, da je tistih, ki jih propadanje gozda ne moti kaj prida najmanj v krajevni skupnosti mestnega značaja 12,0%, tem sledijo krajevne skupnosti primestnega značaja, največji pa je odstotek ljudi, ki jih propadanje gozda ne moti ravno hudo v krajevni skupnosti vaškega značaja (18,6%).

Zelo podobno je stanje pri izločilnih modalitetah: "to mi problem v mojem okolju" in "to me ne moti", toda medtem ko je odstotek tistih, ki jih propadanje gozda ne moti, zelo majhen (v povprečju le 5,4%) pa je tistih, ki menijo, da propadanje gozda ni problem v njihovem življenjskem in delovnem okolju kar veliko - 15,4%. Bolj kot te razmeroma visok odstotek, ki bi ga deloma lahko pripisali tudi dobesečnemu razumevanju vprašanja, saj propadanje gozda veliko ljudi dejansko oziroma direktno ne ogroža v njihovem okolju, pač pa le posredno, so zanimive razlike med različnimi tipi krajevni skupnosti. Razpon sega namreč od 6,1% v krajevni skupnosti mestnega značaja do 22,8% v krajevni skupnosti vaškega značaja. "to je problem, da naša

pomisel izrečena v prejšnjem stavku ne drži. Propadanje gozda je prejel pojav vaških kot mestnih in primestnih okoljih, pa je vseeno tistih, ki mislijo, da to ni problem v njihovem življenjskem in delovnem okolju mnogo več v krajevnih skupnostih vaškega značaja kot v krajevnih skupnostih mestnega značaja.

Kakršenkoli komentar je v tej zvezi zelo težko dati in zdi se, da bi morali več vedeti o tem, kdo so tisti, ki jih propadanje gozda ne moti, kar še posebej velja za tiste, ki živijo v vaseh oziroma na leželi.

Tabela 3: Propadanje gozdov in tip KS v odstotkih

	mestna KS	primestna KS	v širši KS	skupaj
to ni problem v mojem okolju	8,1	13,0	22,8	15,4
to me ne moti	4,3	7,5	5,0	5,4
me moti, a ni tako hudo	12,0	13,0	18,6	15,1
zelo me moti	49,2	46,1	38,0	43,8
ogroža me	24,4	19,6	13,5	18,6
ne ve, neodločen	2,0	1,7	1,5	1,7
SKUPAJ	39,0	17,0	44,0	100,0

3.4. Propadanje gozdov in izobčitev na parkovih

Pri proučevanju razlik v odnosu ljudi do propadanja gozda je izobrazba prav gotovo ena od najbolj zanimivih in pomembnih dimenzij. Za naše potrebe smo opredelili štiri različne stopnje izobrazbe z naslednjo zastopanostjo v celotni populaciji respondentov:

- osnovna izobrazba 42,4 % (861)
- strokovna izobrazba 20,7 % (420)
- srednja izobrazba 26,2 % (530)
- višja, visoka izob. 10,8 % (220)

---

skupaj 100 % (2033)

•
Pri interpretaciji razlik med respondenti z vidika njihove izobrazbe se velja najprej ustaviti pri najpomembnejših modalitetah, to je pri "zelo me moti" in "ogroža me". Tisto kar pri tem najprej opazimo je to, da odstotek tistih, ki jih propadanje gozda zelo moti in ogroža raste z višanjem izobrazbene stopnje. Razlike so sicer nekoliko manjše kot pri tipu krajevne skupnosti, a vseeno dokaj značilne, kar pomeni, da je tudi izobrazba ena od tistih dimenzij, ki ljudi pomembno diferencirajo med seboj, kar zadeva njihov odnos do propadanja gozda.

Propadanje gozda zelo moti le 40,8% respondentov z osnovno izobrazbo, skoraj polovico (49,2%) tistih z višjo in visoko izobrazbo. Tudi v strokovno in srednjo izobrazbo so med tema dvema odstotkoma. Pri "ogroža me" pa so razlike med različnimi stopnjami izobrazbe še večje. Propadanje gozda ogroža "samo" 14,8% respondentov z osnovno šolo, a kar 28,6% z višjo in visoko izobrazbo. Pri strokovni izobrazbi je to odstotek 18,1%, pri srednji pa 21,2%.

To seveda pomeni, da so tudi razlike še bolj očitne, v kolikor seštejemo odstotke pri obeh modalitetah:

- višja in visoka izobrazba	76,8 %
- srednja izobrazba	67,3 %
- strokovna izobrazba	62,9 %
- osnovna izobrazba	55,6 %

Ti odstotki kažejo, da je poleg tega v kakšnem tipu krajevnih skupnosti ljudje živijo, pomembno tudi kakšno izobrazbo imajo, s čimer pridemo še do ene karakteristike človeka, ki ga propadanje gozda zelo moti in ogroža. Ta človek je v povprečju dokaj izobražen, živi v mestu oziroma v njegovi bližini, je srednjih let in nekoliko večkrat je moški kot ženska.

Pri modaliteti "moti me, a ni tako hudo" je slika obrnjena - propadanje gozda v večji meri hudo ne moti tistih z osnovnošolsko izobrazbo - 17,0%, v večji pa tiste s strokovno, srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Podobna je situacija tudi pri izločilni modaliteti "to ni problem v našem okolju", le da je razpon med osnovnošolsko kategorijo kot tisto, ki v največjem deležu sodi, in propadanje gozda ni problem in višješolsko (visokošolsko) kategorijo kot tisto, ki v najmanjšem deležu meni, da to ni problem, precej večji.

Tabela 4. Propadanje gozd in izobrazba respondentov v odstotkih

	osnovna	strokovn-	srednja	višja, visoka	skupaj
to ni problem v mojem okolju	19,4	15,5	12,8	5,9	15,4
to me ne moti	5,5	6,0	5,1	5,0	5,4
me moti, a ni tako hudo	17,0	14,0	13,9	12,3	15,1
zelo me moti	40,8	44,8	46,1	48,2	43,8
ogroža me	14,3	18,1	21,2	28,6	18,6
ne ve, neodločen	2,7	1,7	0,9	0,0	1,7
SKUPAJ	42,4	20,7	26,2	10,8	100,0

3.5. Propadanje gozda in poklic oziroma kvalifikacija respondentov

Pri poklicu oziroma kvalifikaciji je stanje precej bolj komplicirano, ne samo zato, ker je poklicev oziroma kvalifikacij veliko, pač pa tudi zato, ker je poklice težko hierarhično tako čisto razvrstiti kot izobrazbo. Pri tej tabeli so upoštevani naslednji poklici oziroma kvalifikacije:

- uslužbenci z višjo in visoko izobrazbo 11,8 % (240)
- uslužbenci s srednjo izobrazbo 21,3 % (434)
- visokokvalificirani delavci 4,5 % (91)
- kvalificirani delavci 18,2 % (370)

- nekvalificirani in polkval. delavci	15,5 % (315)
- kmetje	8,8 % (178)
- obrtniki	1,3 % (26)
- gospodinje	2,7 % (54)
- upoko jenci	11,5 % (234)
- ostalo	4,5 % (91)
<hr/>	
skupaj	100,0 % (2033)

Odnos do propadanja gozda z vidika poklica oziroma kvalifikacije respondentov dokaj zanesljivo napoveduje že izobrazba respondentov. Pri izobrazbi smo videli, da propadanje gozda v mnogo večji meri moti oziroma ogroža respondente z višjo in visoko izobrazbo (kot respondente s srednjo, strokovno in osnovno izobrazbo) in tudi pri poklicih se potrjuje enaka zakonitost, le da je tukaj razpon še večji oziroma da so odstopanja od povprečja v obe smeri še večja. Očitno pri poklicih še bolj (ker jih je več kot je izobrazbenih kategorij) izstopijo razlike med poklici, kajti propadanje gozda nekatere poklice očitno mnogo bolj moti kot druge. To pa seveda pomeni, da je poklic tudi ena izmed tistih dimenzij, ki pomembno diferencirajo populacijo glede njenega odnosa do propadanja gozda in jo je zato treba upoštevati pri vseh nadaljnjih proučevanjih.

Propadanje gozda v največji meri moti uslužbence z višjo in visoko izobrazbo, in sicer točno polovico vseh uslužbencev z omenjeno izobrazbo. Komaj v bolj manjši meri propadanje gozda moti uslužbence s srednjo (in nižjo) izobrazbo - 49,3%, kar pomeni, da so uslužbenci ne glede na izobrazbo v svojem odnosu do propadanja gozda nadpovprečno

občutljivi.

Kot posebno skupino poklicev, ki je še vedno nekaj nadpovprečno občutljiva do propadanja gozda, je skupina visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev (45,1% in 44,1%). Nekako zama se drži skupina polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev, vendar že nekoliko pod povprečjem - 41,9%.

Kot najbolj neobčutljivi do propadanja gozda so izgledi kmetje - 24,3%, kar je seveda največje preverščenje. Hipotetično smo namreč pričakovali, da bodo tisti, ki jim gozd predstavlja tudi materialno osnovo kakršnegakoli še blagostanja, najbolj prizadeti. V opravičilo zmetom je treba opozoriti, da pri tem najboš ne gre zgolj za nižjo raven splošne razgledanosti oziroma informiranosti, temveč tudi za akumulacijo negativnih (negativnih) karakteristik populacije, s čemer sta mišljeni predvsem starost in izobrazba. Pri starosti pa je bilo že prej ugotovljeno, da so starejši manj občutljivi do propadanja gozda ali pa se akosi to odraža dejstvo, da izkoriščanje gozda (lesa) predstavlja samo še eno desetino funkcij, ki jih imajo pri.

Ostale poklice kot tudi obsejni del gospodarstva smo pri tem pregledu namreč praktični izločili zaradi navedi zelo majhne zastopenosti. Sicer pa so obrtniki nekaj nadpovprečno občutljivi, gospodarstva pa nekaj podpovprečno. Priznati je še skupina upokojenecv, ki kot smo pr že tudi od prej vemo (zaradi starosti), da so dokaj neobčutljivi do propadanja gozda - 38,5%, vendar še vedno bolj kot kmetje.

Situacija se najbolj zdelata posevki tudi pri možnosti "ogrožene", kar kaže na posebno občutljivost. Propadanje gozda se največ ogroža le

18,6% respondentov. Daleč nad tem povprečjem so zopet uslužbenci z višjo in visoko izobrazbo - 28,3%, medtem ko so uslužbenci s srednjo in nižjo izobrazbo tukaj mnogo bližje visokokvalificiranim in kvalificiranim delavcem. Najmanj ogrožene so zaradi propadanja gozda gospodinje (5,6%), najmanj ogrožene so tudi polkvalificirani in kvalificirani delavci, pri kmetih pa je tukaj opaziti že nekoliko višjo stopnjo ogroženosti (14,6%), ki je že dokaj blizu povprečja.

Šeštevek odstotkov obsega najpomembnejših modalitet še bolj poudari razlike pri občutljivosti respondentov do propadanja gozda:

- uslužbenci z višjo in visoko izobrazbo	78,3 %
- uslužbenci s srednjo in nižjo izob.	70,7 %
- visokokvalificirani delavci	64,9 %
- kvalificirani delavci	62,2 %
- obrtniki	61,6 %
- ostali	61,6 %
- polkvalificirani in nequalificirani del.	54,9 %
- upokojenec	54,3 %
- kmetje	48,9 %
- gospodinje	48,2 %

Pri modaliteti "ne moti, a mi tako budo" je situacija povsaj drug črna, čeprav ne ravno obratno. Največ takih, ki jih propadanje gozda niti ne moti, a ne ravno budo je v skupini ostali, med obrtniki, polkvalificiranimi in nequalificiranimi delavci, povsaj pa tudi med kmeti in visokokvalificiranimi delavci. Najmanj pa med uslužbenci z višjo in visoko izobrazbo.

Da propadanje gozda ni problem v njihovem okolju misli vsega skupaj 15,4% vprašanih Slovencev, pri čemer pa so razlike med poklicnimi skupinami dokaj velike. Prav nenavadno je, da je delež tistih, ki menijo, da propadanje gozda ni problem v njihovem življenjskem in delovnem okolju največji pri kmetih - 26,4% in pri gospodarjih - 24,1%, njim sledijo upokojeni, obrtniki, kvalificirani, polkvalificirani in nekvalificirani delavci, najmanjši pa je delež tako mislečih med uslužbenci z višjo in visoko izobrazbo - 7,1% ter med visokokvalificiranimi delavci.

Tabl. 5. Propadanje gozda in kvalifikacija respondentov v odstotkih

	usl. višja,	usl. srednja,	WKV	KV	NKV, PKV
	visoka	niska			
to ni problem v mojem okolju	7,1	11,3	8,8	17,3	16,5
to me ne moti	4,2	4,6	7,7	5,7	5,7
to me moti, a ni tako hudo	10,0	12,4	17,6	12,7	19,0
zelo me moti	50,0	49,3	45,1	44,1	41,9
ne vem	28,3	21,4	19,8	18,1	13,0
ne ve, neodločen	0,4	0,9	1,1	2,2	3,8

nablijevanje

kmet   obrtnik   gospod.   upokoj.   ostali   skupaj

to ni problem						
v mojem okolju	26,4	19,2	24,1	21,4	8,8	15,4
to me ne moti	6,2	0,0	9,3	6,0	4,4	5,4
me moti, a ni						
take hudo	18,5	19,2	14,8	16,7	22,0	15,1
zelo me moti	34,3	46,2	42,6	38,5	37,4	43,8
orožja me	14,6	15,4	5,6	15,8	24,2	18,6
ne ve, neodločen	0,0	0,0	3,7	1,7	3,3	1,7

▼

3.6. Propadanje gozda in razlike med regijami

Velik cepljenj. po bi valcev po njihovih demografskih in socialnih karakteristikah, je z vidika problematike, ki jo tukaj obravnavamo, zelo zanimivo opazovati tudi razlike do katerih prihaja v odnosu populacije do propadanja gozda glede na regije, v katerih živi. Pri tem naj tako ugotovimo, da so te razlike dokaj velike. Še pred interpretacijo teh razlik pa je treba povedati za kakšne regije gre.

Najprej smo se poslužili dveh bolj ali manj uveljavljenih regionalnih delitev slovenskega prostora oziroma slovenskih občin. Prva smo imenovali plansko-geografske regije, pri kateri so slovenske občine razvrščene v 12 regij, drugo pa smo imenovali gozdno-gospodarske regije, pri kateri je območje Slovenije razdeljeno na 14 regij. Pomembnejša vloga te gozdno-gospodarske regionalizacije pa ni samo v večjem številu regij, ki s anketa na populacijo razdeli še na več

delov (tako da so nekatere regije zastopane že statistično zanemarljivo), temveč tudi v tem, da se meje med regijami ne ujemajo vedno z občinskimi mejami in je bilo zato treba "razpolovljene" občine uvrstiti kot celote zdaj v to zdaj v drugo sosednjo regijo. S tem pa je prišlo do nekorektnih popravkov med temi regijami in so tudi zato izgubile del svojega smisla. Zato se bomo tukaj zadovoljali s plansko-geografskimi regijami. Zastopanost oziroma delež teh regij oziroma območij v celotnem vzorcu anketirane populacije je bila naslednja:

območje	število	odstotek
Pomursko	133	6,5
Štajersko	358	17,6
Koroško	76	3,7
Celjsko	234	11,5
Zasavsko	45	2,2
Posavsko	70	3,4
Tolencijsko	60	4,4
Ljubljansko	573	28,2
Govrzensko	194	9,5
Notranjsko	40	2,0
Goriško	119	5,9
Primorsko	102	5,0
SKUPAJ	2033	100,0

Na podoben način je zastopanost nekaterih regij tudi pri tej

regionalizaciji (čeprav je samo 12 regij) zelo šibka, tako da je "delanje" zaključkov na osnovi tako majhnega števila primerov, pravzaprav nekorektno. Ker pa pri naši interpretaciji zasledujemo predvsem odstopanja od slovenskega vzorca, bomo tudi za ta območja navedli podatke, ne bomo se pa spuščali v utemeljevanje teh odstopanj.

Kot smo videli že preje, vzorca posameznih regij ni mogoče primerjati kot celoto s slovenskim vzorcem, kajti modalitete, ki so bile ponujene respondentom pokrivajo celoten spekter od pozitivnim in negativnim mnenjem (odnosno) do propadanja gozda, pri čemer sta tukaj kot pozitivni obravnavani dve modaliteta (ne zelo me moti in ogrožata me) kot negativni pa "to mi problem v mojem okolju" in to me ne moti. Pravzaprav je najbolj problematičnih tistih 5,4% respondentov, ki so izjavili, da jih propadanje gozda ne moti, kajti s tem so izkazali svoj indiferentni odnos do propadanja gozda. K sreči je teh relativno malo. "Ne moti, a mi tako hudo", obravnavamo kot vseeno, priložna oziroma nevtralno modaliteto.

Vrstni red območij (regij) glede na stopajo občutljivosti respondentov do propadanja gozda (ne zelo me moti in ogrožata me) je naslednji:

Koroško območje	77,6%
Notranjsko "	77,5%
Zasavsko "	73,3%
Ljubljansko "	73,1%
Gorenjsko "	63,9%
Trzinoborsko "	62,0%
Čeljsko "	61,9%
Podravske "	52,0%

Posavsko	"	51,4%
Goriško	"	49,5%
Dolenjsko	"	40,9%
Pomursko	"	39,1%

Razlika med najbolj in najmanj "občutljivo" regijo znaša kar 39,5%, kar je dejansko ogromno. Sicer pa se skozi te odstotke ne kažejo nekakšne skupine regij:

1. Koroško in Notranjsko območje
2. Posavsko in Ljubljansko območje
3. Gorenjsko, Mariborsko in Celjsko območje
4. Primorsko, Posavsko in Goriško območje
5. Dolenjsko in Pomursko območje

2. Kaj je mogoče o tem ugotoviti? Veliko in malo hkrati. Če je pri Koroški še mogoče nekako razumeti zakaj so njeni prebivalci tako občutljivi do propadanja gozda, pa je to težje pri Notranjski. Ali pa gre pri tem za pomembnejše informacij glede stanj gozdov na Notranjskem. Res pa je, da je "notranjski" odstotek treba jemati z rezervno, kajti dobljen je na osnovi najhujega števila odgovorov (40). Posavsko in Ljubljansko območje sta skoraj enako "občutljiva", medtem ko se za Gorenjsko območje zdi, da je premalo "občutljivo".

Med najmanj "občutljivimi" pa niso samo območja, ki so skromna z gozdovi - kar bi bilo še najlažje razumeti - temveč tudi območja, kjer je gozd veliko oziroma kjer je gozd pomemben dejavnik v prostoru in gospodarstvu npr. Goriško območje s tako gozdnatimi občinami kot sta Tolmin in Ajdovščina.

Vsekakor so ti podatki dovolj govornni in gozdarjem dovolj povedo o tem, kje je razpoloženje ljudi bolj naklonjeno njihovim pobudam (in na koga naj se predvsem obračajo) in kje manj (in na koga naj se ne obračajo).

Tabela 6. Propadanje gozdov in plansko - geografska območja

Območje	to ni prob. v mojem ok.	to me ne mota	ne moti, ni hudo	zelo me mota	splošno ne	ne ve, neodločen
Pomursko	33,1	7,5	18,0	33,1	5,0	2,3
Mari borško	20,9	3,4	12,3	41,3	20,7	1,4
Koroško	1,3	3,9	15,8	61,8	15,8	1,3
Saljsko	18,4	4,7	13,2	41,0	20,9	1,7
Terzovsko	13,3	6,7	6,7	42,2	31,1	0,0
Podravske	4,3	10,0	28,6	35,7	15,7	5,7
Obaljsko	23,0	9,0	27,0	27,0	13,5	0,0
Triglavske	7,9	4,5	13,3	49,7	23,4	1,2
Obenjsko	12,9	7,7	14,4	45,9	18,0	1,0
Notranjsko	5,0	5,0	10,0	67,5	10,0	2,5
Goriško	20,2	5,9	21,8	36,1	13,4	2,5
Primorsko	23,5	5,9	13,7	42,2	9,8	4,9
SKUPAJ	15,4	5,4	15,1	43,8	18,6	1,7

Oč zaključku vsekakor lahko ugotovimo skupaj z raziskovalci javnega mnenja, da lahko govorimo "o bistvenem porastu ekološke zavesti slovenskega prebivalstva, zaskrbljenosti zaradi nevarnosti ekoloških katastrof, pa tudi o pripravljenosti za sodelovanje, da bi ekološkemu kriteriju prilagodili tudi prihodnji razvoj". Kako tudi ne bi, ko pa samo škoda na gozlovih po nekaterih ocenah znaša kar 120 milijard din. Ker pa gre pri tem za škodo, ki je porazdeljena na daljši čas in na veliko ljudi, se nam dogaja, da vsakdo čaka drugega, da bo nekaj storil, morda bo kdaj začel pri sebi. Če bi to takšne škode prišlo nenadoma, bi najbrž ukrepali drugače. Tako kot so upr. ukrepali v Phogali v Indiji, potem ko je prišlo do nesreče, v kateri je umrlo 2000 ljudi v enem dnevu. Po drugi strani pa v celi Indiji vsak dan umre okoli 5000 ljudi zaradi bolezni, ki se prenašajo s nevarno pitno vodo, pa ni storijo ničesar, da bi rešili ta problem.

Oč zaključku je treba še enkrat ugotoviti, da je bistvo ekološke logike ravno v upoštevanju drugih ljudi (tudi tistih, ki jih še ni na svetu) in vsega živega naravnega, bistvo kapitalistično (real)socijalistične logike je v upoštevanju lastnih koristi na račun drugih ljudi in narave.